

NOVA GOSPODARSKA KONJUNKTURA V AMERIKI

Napredek industrijske proizvodnje in gradbene dejavnosti

Lansko leto je nazadovanje prozljno, v Ameriki pričelo resno vzemirjati ameriške finančnike in gospodarske krize. Čeprav ni bilo nazadovanja naproti letu 1953, ki je bilo po gospodarskem prospektu rekordno, posebno hudo, so mnogi videli v njemu nevarno znamenje glede bodočnosti. V vladnih krogih so kljub temu ostali optimisti.

Ob nastopu spomladi je nastopilo zboljšanje in z njim se je razširil velik optimizem, ki je vsekar ugodno vplival tudi na sam gospodarski razvoj. Zve na banketu poročevalske agencije »Associated Press« je predsednik Eisenhower izjavil, da je ameriška proizvodnja v preteklem letu dosegla vrednost 357 milijard dolarjev. Ko bi se razvoj nadaljeval v takšni meri, bi vrednost letne proizvodnje v desetih letih presegla 500 milijard dolarjev; zboljšala bi se tudi življenjska raven. Indeks industrijske proizvodnje je februarja letošnjega leta znašal 135 (osnova 1947/49 = 100) in je tako dosegel skoraj najvišjo raven, do katere se je povzpeli junija 1953 ko se je začelo nazadovanje. Računajo, da je ameriška proizvodnja v marcu še presegla proizvodnjo v februarju.

Ozadje tega razmaha je v napredovanju gradbene dejavnosti in proizvodnje železne industrije. V teh gospodarskih panogah je ključ konjunktura. Gradnja stanovanj je že za četrtino večja kakor lansko leto; investicijski načrti v industriji za to leto so že dosegli 27,1 milijarde dolarjev, to je vsote, ki je samo za 1 milijardo nižja, kakor je bila v zadnjem rekordnem letu 1953. Zelenarje in jeklarne delajo danes že skoraj s polno zmogljivostjo, medtem ko so lansko letoje izkoriščale samo 60% svoje zmogljivosti. Zato je danes pravi lov za pločevinami, ki se prodaja prav zaradi pomanjkanja na črni borzi.

Prvi znaki zboljšanja so se pojavili v avtomobilski industriji, to je prav tam, kjer so se pred dvema letoma pojavili prvi znaki nazadovanja. Računajo, da bo avtomobilska industrija v

Dunaj zahteva pristaniško konferenco

Kritično gledišče avstrijskih gospodarskih krogov glede Trsta

Dunaj, konec aprila Na Dunaju mnogo razpravljajo o Trstu v javnosti pa tudi v zasebnih krogih. Očitno je, da je to mesto zasidralo globoko v duši Avstrijcev. Gospodarski krogi kažejo veliko zanimanje za napovedano mednarodno konferenco o upravi tržaškega pristanišča, do katere bi v smislu londonskega memorandum moralo že davno priti. To odlašanje vzbuja nevoljo tudi v Avstriji. Še do danes niso zaledne države prejele vabila na konferenco; zdaj govorijo, da bo prišlo do nje v drugi polovici maja. O konferenci so bili že izmenljivi pogledi med avstrijskimi in italijanskimi predstavniki v Rimu. Za predsednika je bil menda določen G. Corradini, bivši poslanec v Londonu. Zdi se, da so o tem govorili tudi med italijansko-avstrijskimi pogajanjmi za obnovo trgovinske pogodbe v Rimu.

V Zvezni trgovinski zbornici na Dunaju so mnogi, da je tržaško vprašanje zelo kočljivo. Na diskovni konferenci o zunanjih trgovini so nekateri funkcionarji skušali ovirati izpravo o Trstu. Avstrijski izvozniki so prepričani, da Trst ne more živeti brez Avstrije. Ne krijejo pa svojega začudenja, da jim v Trstu ne gredo na roko v takšnem obsegu, kakor bi oni želeli in kakor zahtevajo tudi same koristi Trsta. Zato iščejo vedno bolj nove poti za svoje blago, ki ga izvažajo v tujino ali pa, ki je iz tujine namenjeno v Avstrijo. Te zveze jih peljejo čez Hamburg in Bremen, v zadnjem času pa tudi čez Rotterdam in Reko. Kljub temu gre še vedno največ avstrijskega prometa čez Trst.

Lansko leto je avstrijski tranzit čez Hamburg narasel za 41% in dosegel 40.000 ton, medtem ko je tranzit čez Bremen nazadovol za 55% in znašal 302.000 ton; avstrijski tranzit čez Reko je lansko leto dosegel 84.000 ton ter je tako napredoval za 35%.

Med avstrijskimi zahtevami za po pe ev avstrijskega tranzita naj navedemo: znižanje železniške tarife po italijanskem ozemlju, soudeležbo pri upravi pristanišča in pomožitev plovnih prog iz Trsta. Tržaško pristanišče bi moralo biti bolj povezano s čezmorskim deželami. Računajo, da odpluje iz Trsta 70-80 ladij na mesec, medtem ko zapusti Trst približno 50 ladij na mesec. Ako nima pristanišče dovolj prog mora blago čakati v skladiščih, kar pomeni naraščanje izdatkov za ležarino. Ako bi Italija znižala železniške tarife za tranzit, bi se s tem deloma izravnavili stroški za skladiščenje. Odprava izmenljivih ukrepov, ki so omejevali promet v tržaški svobodni luki še iz vojnih časov, je na Dunaju napravila velike vtis; Avstriji računajo, da pomeni važen korak k popolni svobodi v prosti luki. Zaledne države pa se saro z takimi ukrepi ne morejo zadovoljiti. Nekl avstrijski strokovnjaki je zapisal, da skušajo bolni Trst vzdrževati s skromnimi injekcijami.

Glede konkurence severnih pristanišč naj omenimo, da prihajajo od časa do časa iz Rotterdam odposlanci s predlogi, da bi izvažili čim več avstrijskega tranzita čez Rotterdam. V Rotterdam računajo, da bo dograditev preko Donava - Mena - Ren pospešila avstrijski tranzit prav skozi rotterdamsko luko. Glede avstrijskega tranzita čez Reko naj omenimo obisk Fr. Leskocka, člana zveznega izvršnega sveta v Beogradu. Leskocke je na Dunaju izjavil, da bo Jugoslavija upoštevala avstrijske predloge glede pospešitve avstrijskega prometa skozi reško pristanišče. Go o vo je, da bo že leto narasel avstrijski tranzit čez Reko. Trstu se torej obeta vedno hujša konkurenca. Njegov položaj nasproti raznim tekmečem ka-

prvem polletju 1955 dosegla vrhune: 4 milijonov vozil. Trgovine avtomobilov kupujejo zdaj avtomobilska vozila na zalogo, ker računajo, da bodo to blago z lahkoto prodale. Optimizem se je iz avtomobilske industrije prenesel na druga področja, tako tudi na trgovino na drobno, ki danes razpečava že 12% več blaga kakor pred enim letom.

Vidijo se prve ugodne posledice vsaj malenkostnega zvišanja plač; kupna moč potrošnikov se je dvignila. Zdi se, da niti napetost zaradi Formoze ni pokvarila nove gospodarske konjunktore. Le cene industrijskih surovin, kakor železa, bakra, cementa, celuloze in umetne svile kažejo težnjo k malenkostnemu povišanju. Vendar se to naraščanje cen ne da niti primerjati s silnim skokom, ki je nastopil po izbruhu vojne na Koreji. Cene kmetijskih pridelkov kažejo celo nagnjenje k padanju. Američani so menili, da ta okoliščina ovira splošni gospodarski razvoj.

Zaradi nevarnosti, da bi cene ameriških kmetijskih pridelkov padle, noče ameriška trgovinska politika znižati caria na uvoz kmetijskih pridelkov. Ta okolnost spravlja vlado v mučen položaj v trenutku ko se druge države zavzemajo za odstranitev ovir v mednarodni trgovini.

Nezaposlenost je v Ameriki še vedno velika, čeprav je za 10% manjša kakor lansko leto. Število zaposlenih se je zopet dvignilo na 60 milijonov, toda pri vsem tem znaša število nezaposlenih še vedno 3,4 milijona. Med vzroki tako velikega števila nezaposlenih je treba navesti tudi povečanje storilnosti, ki raste z vedno večjo uporabo strojev.

Finančniki so menili, da je v obzku preveč denarja. V tem je nevarnost za naraščanje spekulacije; prav izrabljanje kreditov v spekulativne namene je leta 1929 povzročilo znano gospodarsko krizo. Da bi omili to nevarnost in zadržali na bankah več denarja, so nedavno dvignili diskontno mero na 1 3/4%.

kor so Hamburg, Bremen, Rotterdam in nekatera druga pristanišča, je neugoden Tržaško pristanišče je na severnem koncu Jadrana, v stranskem morju medtem ko so pristanišča Rotterdam, Bremen, Hamburg pa tudi Neapelj in Brindisi bliže glavnim morskim progam.

Ob zaključku naj omenimo še vest ki je tudi na Dunaju zbudila precejšnjo pozornost. Kroži namreč glas, da je predsednik Italijanske vlade Seibla med svojim obiskom v Washingtonu zahteval posebej denar za Trst. Z ameriškim denarjem bi Italija rada odpravila sedanji krizi v Trstu, posebno z graditvijo novih industrijskih podjetij.

Naj še omenim, da Avstrijci poznoro sledijo razvoju na Južnem Tirolskem. Vse kaže, da bodo v zahtevah nasproti Rimu glede ravnanja z Južnim Tirolom vedno bolj zahtevni, kar se je položaj Avstrije ojačil. Celo sam kanceler Raab je menda v ožjem krogu izjavil, da bodo Avstriji v razgovorih z Italijo načeli tudi to vprašanje, ko bo tržaško rešeno.

B. C.

AVSTRIJSKI TRANZIT ČEZ TRST Med zalednimi državami daje Trstu največ prometa Avstrija. Avstrijski delež železniškega prometa iz Trsta in v Trst je lansko leto znašal 60%. V tržaško pristanišče je leta 1954 prišlo 818.324 ton blaga, iz same Avstrije je 449.340 ton. Avstrijski delež na železniškem prometu iz zalednih držav v smeri proti Trstu je torej znašal 53,8%. Lansko leto je odšlo iz Trsta po železnici v zaledje 1.450.317 ton blaga, v samo Avstrijo 1.045.682 ton. Avstrijski delež na prometu iz Trsta v zaledje je lansko leto dosegel 72,3%.

ITALIJANSKI IZDATKI ZA OBRAMBO

Italijanski proračun za finančno leto 1955/56, ki se začne 1. julija, predvideva izdatke 486,6 milijarde lir za vzdrževanje oboroženih sil. V to vsoto je všteto 53,1 milijarde lir za karabinerje in 4,1 milijarde za civilno letalstvo.

V zadnjem članku smo ugo ovili, da je skoraj absolutno pomanjkanje mehanizacije glavni nedostatek našega vinogradništva in da bo to kakor našo poljedelstvo splošno popolnoma zamrlo, ako se ne bo prav hitro mehaniziralo. Ze v zadnjih časih avstrijske dobe je naše vinogradništvo zaradi vinske klavzule silno trpelo. Vinska klavzula je bila namreč naša točka v avstrijsko-italijanski trgovinski pogodbi, ki je omogočala uvoz italijanskih vin v Avstrijo. Ta klavzula je bila zelo hud udarec za naše vinograde, ki niso mogli konkurirati z mnogo cenejšim italijanskim vinskim pridelkom. Kako naj bi bili naši mali posestniki mogli konkurirati z italijanskimi grofi z njih poljskim kolonizacijskim sistemom? Lahko je takemu grofu, da po nizki ceni prodaja svoj vinski pridelok, na drugi pa omogoča, da svoje nezadostne kmetijske dohodke dopolnjujejo z drugim zaslužkom, ali pa svoje dnine, oziroma plače, s kmetijskim delom. Ta poslednji primer je posebno važen pri nas, kjer so družinski glavarji, ki se pečajo samo s poljedelstvom, postali že prave bele vrane. Prav zaradi tega kombiniranega gospodarstva je mehanizacija našega poljedelstva in in predvsem vinogradništva neobhodno potrebna.

Nekdaj so bile ne samo na našem tržaškem Krasu in v Bregu temveč tudi v sami tržaški občini, prav do mestnih hiš, velike kmetije, na katerih so

Primanjkljaj jugoslovanske trgovinske bilance skrčen na polovico

Beograd, 3. ma ja Zunanja trgovinska politika Jugoslavije sloni na načelih jugoslovanske zunanje politike, to je sodelovanju na enakopravni osnovi z vsemi miroljubnimi deželami v svetu. Sam gospodarski sistem in režim zunanje trgovine oziroma devizni režim omogočajo v načelu neomejeno blagovno izmenjavo med samostojnimi gospodarskimi organizacijami (podjetji) na eni in izozemskimi podjetji na drugi strani. Skozi to prizmo je treba gledati na razvoj jugoslovanske zunanje trgovine v lanskem letu in rezultate dosežene v tem obdobju, kot tudi na splošne smerice za nadaljnji razvoj jugoslovanske zunanje trgovinske blagovne izmenjave.

Značilnost jugoslovanske zunanje trgovinske blagovne izmenjave v lanskem letu je v tem, da so se v precejšnji meri razširile trgovinsko-politične in komercialne zveze s tujino. Z nekimi deželami je bil že s samimi trgovinskimi sporazumi povečan obseg blagovne izmenjave, kot na pr. z Grčijo, nekimi državami Latinske Amerike, Turčijo itd. Razen tega so bili zaključeni novi trgovinski sporazumi z državami, s katerimi Jugoslavija ni imela rednih trgovinskih in gospodarskih odnosov v prejšnjih letih. Tu mislimo predvsem na vzpostavljanje normalnih političnih odnosov Jugoslavije z deželami Vzhod e Evrope; s tem so bili obnovljeni pogoji za normalizacijo gospodarskih odnosov.

V začetku lanskega leta je bilo zaključenih več kompenzacijskih pogodb, prvič po šestletni gospodarski blokadi so bili tako praktično obnovljeni stiki z vzhodnimi državami.

Na koncu lanskega leta so se začela tudi pogajanja med državnimi delegacijami teht dežel za zaključitev rednih trgovinskih plačilnih sporazumov z ZS SR, Madžarsko in Česko, letos pa z Bolgarijo, Rumunijo in Poljsko.

Tako je bila dana možnost, da se tržišče za razpečevanje jugoslovanskih proizvodov pieej razširi, kar je nedvomno pri peva o k splošnem povečanju izvoza v lanskem letu. Ako se primerja blagovna izmenjava Jugoslavije s posameznimi državami v lanskem s predlanskim letom, se vidi, da po razširjeni tržišču za jugoslovane ke izvozniki artikla ni bil zmanjšani izvoz v dežele, s katerimi ima Jugoslavija že tradicionalno blagovno izmenjavo. To se najbolje vidi iz naslednjega pregleda (v milijardah deviznih dinarjev):

	Izvoz		Uvoz	
	1953	1954	1953	1954
ZDA	7,8	6,9	40,8	28,4
Zah. Nemčija	9,4	14,2	20,7	17,2
Italija	7,3	8,8	8,3	6,8
V. Britanija	6,5	6,8	7,4	7,1
Turčija	6,8	7,2	3,7	5,4
Avstrija	3,6	5,9	6,3	6,6
Francija	2,5	2,9	9,0	5,7
Bližnji, Srednji in Daljni vzhod	2,6	3,5	4,5	5,0
Lat. Amerika	0,9	2,2	1,3	3,2
Holandija	1,5	1,8	4,1	2,6
Belgija	0,6	0,9	3,7	2,1

Iz zgornjega pregleda vidimo, da je padel izvoz v ZDA. To je predvsem zaradi strukturalne spremembe izmetne jugoslovanske izvoza; zmanjšal se je namreč izvoz barvstih kovin, kot so n. pr. baker in svinec, zaradi predave lež kovin v sami deželi. A to so artikli, ki so predstavljali v prejšnjih letih večji del jugoslovanske izvoza v ZDA. Uvoz iz Turčije je narasel v letu 1954 zaradi velikih nabav pšenice. Pri vseh drugih deželah se opaža v glavnem povečanje blagovne izmenjave v lanskem letu v primeri z l. 1953.

Veliki uvoz iz ZDA omogoča gospodarska pomoč, ki je bila sicer v letu 1954 precej manjša kakor prejšnje leto. V tržaško pristanišče je leta 1954 prišlo 818.324 ton blaga, iz same Avstrije je 449.340 ton. Avstrijski delež na železniškem prometu iz zalednih držav v smeri proti Trstu je torej znašal 53,8%. Lansko leto je odšlo iz Trsta po železnici v zaledje 1.450.317 ton blaga, v samo Avstrijo 1.045.682 ton. Avstrijski delež na prometu iz Trsta v zaledje je lansko leto dosegel 72,3%.

Obseg jugoslovanske izvoza v letu 1954 se je povečal za okrog 28,5%, v primeri z letom 1953, dočim se je uvoz znatno zmanjšal. Zaradi boljšega odnosa med izvozom in uvozom se je primanjkljaj jugoslovanske trgovinske bilance skrčil od 63 milijard deviznih dinarjev v letu 1954 na 27 milijard deviznih dinarjev v letu 1954. Ta uspeh je predvsem potrebno pripisati ukrepom

za pospeševanje izvoza in omejitve uvoza. Ne gre toliko za administrativno vplivanje na razvoj zunanje trgovine, kolikor za prosti razmah.

KAJ PRINESE LETO 1955

S planom plačilne bilance za leto 1955 je predvideno povečanje izvoza glede na ostvareno v letu 1954 za okrog 8%. Tako bo izvoz za okrog 24% večji kakor v letu 1953. Povečanje izvoza se pričakuje od novih objektov v izgradnji, ki bodo letos začeli obratovati, kot tudi od boljšega izkoriščanja obstoječih. Prav tako se pričakuje večji izvoz poljedelskih pridelkov glede na večje investicije v poljedelstvo.

Predvidevajo, da bo jugoslovanska izvozna industrija v tekočem letu lahko nastopila na tujih trgih z novimi artikli, kot so proizvodi črne in barvaste metalurgije in industrije nekovin, benzol, aluminij, elektroprocelan, keramični proizvodi, kabl i itd. Pričakuje se tudi povečanje izvoza žaganega lesa, vezanih in lesotnih plošč, sulfatne ce-

„Jugoslovanski dan“ na milanskem velesejmu

Član Zveznega izvršnega sveta (jugoslovanske vlade) Svetozar Vukmanović je obiskal v spremstvu svojih sodelavcev milanski velesejem 27. aprila, t. j. zadnji dan sejma. Pred obiskom velesejma se je Svetozar Vukmanović sestal v hotelu z italijanskim ministrom za zunanjo trgovino Martiniellim. Sestanku so prisostvovali jugoslovanski poslanik v Rimu Pavle Gregorić, svetnik Alojz Dular, jugoslovanski generalni konzul v Milanu Lazar Udovicki in še drugi funkcionarji obeh držav. Sestanek je trajal precej časa in se je razvijal v prišernem ozračju. Bilo je govora o razvoju italijansko-jugoslovanske trgovinske izmenjave na podlagi novih dogovorov v Rimu, ki jih bosta še ratificirala oba parlamenta. Po poročilu italijanskih listov je ob tej priložnosti ministar Marinelli naglasil, da pripisuje Italiji velik pomen širjenju zaključku razgovorov o ribolovu na Jadranu. Ta sporazum bo dopolnil trgovinske sporazume. Vukmanović se je ob tej priložnosti sesal tudi s podpredsednikom italijanske vlade Saragatnem.

Vukmanović si je ogledal velesejem v spremstvu ministar Martiniellija in predsednika sejma Gallarattia Scottija. Predsedništvo velesejma je ob tej priložnosti priredilo banket, na katerem je velesejemski predednik pozdravil jugoslovanske gasta. V svojem odgovoru se je Vukmanović pohvalno izrazil o organizaciji velesejma; hkrati je omenil velike napore Jugoslavije za gospodarsko obnovo in njeno dobro voljo

DELEŽ JUGOSLOVANSKE MORNARICE NA GENOVSKEM PROMETU Pomorski promet v genovski luki je znašal: izkrancno blago v letu 1954 8 milijonov 708.596 ton, l. 1953 7.717.394, izkrancno blago l. 1954 1.407.840, l. 1953 949.745 ton. Italijanske ladje so leta 1954 izkrcale v Genovi 4.479.967 ton, leta 1953 pa 4.456.746, vkrcale pa v letu 1954 496.492 in leta 1953 443.325 ton blaga. Delež jugoslovanske mornarice se je v lanskem letu precej povečal. Jugoslovanske ladje so v Genovi izkrcale l. a 1954 18.460 t, leta 1953 15.843; vkrcale pa leta 1954 157 ton in leta 1953 81 ton. Med tujimi ladjami imajo najvišji delež angleške (leta 1954 988.006 ton, izkrancne blaga, leta 1953 800.555 ton, vkrcane 106.990 in 75.727 ton). Značilen je napredek izralske mornarice, ki je leta 1954 izkrcala 6.919 ton, leta 1953 2.853, vkrcala pa leta 1954 11.423 t in v 5.792 ton. Delež sovjetske mornarice je znašal: izkrancne blaga leta 1954 85.394 in l. a 1953 39.425 t, vkrcane 16.376 in 6.844 ton.

Petrolejsko bogastvo Avstrije

Razmeroma ugoden sporazum s Sovjetsko zvezo

Po srečnem zaključku sovjetsko-avstrijskih pogajanjih v Moskvi bo Avstrija prišla tudi do znanih petrolejskih vrelcev v Zistersdorfu, kakor smo že zadnjič kratko poročali. Po vojni je te vrelce izkoriščala Sovjetska petrolejska uprava, v Avstriji pa je petrolej razpečevala avstrijsko-sovjetska družba OROP. Sovjetska vlada se je postavila na stališče, da pripadajo vrelci Sovjetski zvezi kot bivša nemška lastnina.

Lansko leto so petrolejski vrelci v Zistersdorfu dali 3,5 milijona ton nafte, to je 300.000 več kakor leta 1953. Vrelce so pričeli izkoriščati leta 1930. Veči na delnic družbe je bila v rokah tujih velikih petrolejskih podjetij, kakor Royal Dutch-Shell, Vacuum Oil Company, kanadske družbe Van Sickele, francoskih in nemških družb. Po priključitvi Avstrije k Nemčiji so vrelci l. 1939 dali po 145.000 ton nafte, leta 1944 pa 1,2 milijona ton. V preteklih letih je družba OROP prodajala Avstrijem eno tretjino do polovice petrolejskih izdelkov (derivatov). Naflo je čistilo 7 avstrijskih petrolejskih čistilnic, ki imajo skupno zmogljivost 1,5 milijona ton; od teh je 5 sovjetskih, medtem ko pripadajo dve družbi Shell in Vacuum Oil.

Po najnovejšem dogovoru v Moskvi se bo Sovjetska zveza zadovoljila z naslednjim ureditvijo: Sovjetska zveza vrne vrelce Avstriji. Avstrija bo dobavljala Sovjetski zvezi po 1 milijon

Proti stroju se ne smeš boriti

Za mehanizacijo našega kmetijstva je potrebna organizirana akcija

pa tudi spati seveda ne smejo, pač pa se morajo zavedati in priznati, da so stroji revolucionirali vse svetovno gospodarstvo, da se proti strojem ne moremo in ne smemo boriti, temveč jih moramo začeti uporabljati, da si z njihovo pomočjo olajšamo in zboljšamo življenje.

Poleg nastetih težkoč pa imajo naši kmetje tudi dve veliki prednosti, in sicer blizino velikih mesta in vedno bolj razvijajoče se komunikacije med mestom in deželo, kar jim na eni strani ustvarja ugodnejše pogoje za proizvodnjo pridelkov, na drugi pa omogoča, da svoje nezadostne kmetijske dohodke dopolnjujejo z drugim zaslužkom, ali pa svoje dnine, oziroma plače, s kmetijskim delom. Ta poslednji primer je posebno važen pri nas, kjer so družinski glavarji, ki se pečajo samo s poljedelstvom, postali že prave bele vrane. Prav zaradi tega kombiniranega gospodarstva je mehanizacija našega poljedelstva in in predvsem vinogradništva neobhodno potrebna.

Nekdaj so bile ne samo na našem tržaškem Krasu in v Bregu temveč tudi v sami tržaški občini, prav do mestnih hiš, velike kmetije, na katerih so hitrejšo obnovo in potenciranje naših vinogradov bi bolj ustrezala močnejša freza 9 konjskih sil in še najbolj freza za 9-10 konjskih sil z Dieslovim motorjem, ker porabi manj nafte in je zaradi tega bolj ekonomična. Sredina prve freze (5 konjskih sil) znaša 35,42 in 60 cm, druge freze (9 KS) 60,80 in 90 cm; prva hitrost prve kosa 40 in 60 cm v sekundi, druge 49 cm v sekundi; druga hitrost prve 85 cm v sekundi; tretja hitrost druge 100 cm v sekundi, to je 7 in pol km na uro, s pnevmatičnimi kolesi pa 10 km na uro. Prva freza prekopaja s prvo hitrostjo 700 kv. metrov na uro, 25-28 cm globoko, z drugo hitrostjo 1500 kv. metrov 15-18 cm globoko na uro; druga freza pa 1400 kv. m 28 cm globoko s prvo hitrostjo in 3.000 kv. m 18-20 cm globoko z drugo hitrostjo. Prva porabi 2 litra, druga pa 3 litre petroleja na uro.

Manjša freza (5 KS) se uporablja skoraj samo za freziranje, to je za prekopavanje zemlje z vodoravno vrtečim se valjkom, na katerem so privrte kletke kljube, medtem ko je večja (9 KS) tako rekoč univerzalna in služi razen za freziranje še za sledenja dela: oranje s plugom, pletev, žetev, košnjo, prska-

Nov uspeh zagrebškega velesejma

Končni podatki o zaključku na spomladanski prireditvi

Zagreb, 30. aprila (Od našega stalnega dopisnika)

Se na nobenem spomladanskem velesejmu ni bilo toliko razstavljalev kakor letos; pa tudi glede raznovrstnosti in števila razstavljenih artiklov je bila letošnja prireditev na prvem mestu. K temu je pripomoglo sodelovanje velikga števila obrtniških delavnic, socialističnega in zasebnega sektorja. Zato je toliko težje dati pregled letošnje prireditve.

K dosedanjim poročilom naj še dodamo, da je bil zlasti viden uspeh električne in radijske industrije. Najštevilnejše je bila zastopana težka industrija, ki je razstavila stroje in opremo za gradbeno podjetja ter industrijo Občinstvo se je zlasti zanimalo za nove izdelke radijske industrije. Razstavljene so namreč bili novi sprejemniki. Pozornost je zbujala tudi nova oprema za gospodinjstvo, kakor električni in plinski štedilniki, stroji za pranje in likanje perila. Razstavljene tkanine so bile najboljši dokaz napredka tekstilne industrije v Jugoslaviji. Udeležba strojarstva industrije ter tovarn čevljev in galanterijskih usnjenih izdelkov je bila šibka, ker se ta podjetja udeležujejo »Tedna usnja in obutve«, ki ga zdaj vsako leto prirejejo na zagrebškem sejmišču v začetku novembra. Letošnji usnjarski izdelki so bili precej boljši od prejšnjih.

Pozornost gospodarskih strokovnjakov pa tudi potrošnikov so zbuja izdelki jugoslovanske obrti. Tudi komercialni uspeh obrtnikov je bil dober. Izdelki obrtniške proizvodnje predstavljajo še vedno dopolnilno vseh sil ve mnogih vseh industrijske proizvodnje. Izdelki obrtnikov se lahko prilagajo individualnemu okusu potrošnikov zlasti na področju tkacinj, obutve in lesnih izdelkov; razstavljene predmeti so pokazali, da tudi na kovinskem področju industrije je težko izpodriva obrt, v kolikor gre za originalno in (kovani) svečniki, svetilke, itd.). Obtne delavnice, socialistične in zasebne, so poleg drobnih artiklov razstavile tudi razne na prave in stroje ter celo kompletne ognjeasni voz. Pozornost je zbujala tudi kitara, ki je bila sestavljena iz 22 tisoč kosov in ki jo je razstavljala G. Vojislav. Nekatere obrtniške delavnice so bile odlikovane z diplomami in medaljami.

Kakor smo že poročali, je bila spomladanska prireditev organizirana v duhu splošne proslave desete obletnice osvoboditve. Zato so bili razstavljene vsi proizvodi, ki so jih jugoslovanska podjetja prilela proizvajajo po letu 1945. Industrijska skla podjetja so od lanske jeseni proizvedla med 160 novih artiklov, med temi stroji za asfaltiranje (delo ladjedelnice »Ti« iz Beograda), več kmetijskih strojev (delo tovarne poljedelskih strojev iz Maribora in »Metalne iz Stipa«), nato razne kemikalije in izdelki iz polivinila. Matere so se še posebno zanimale za otroški vozček s posebno napravo za vožnjo; po stopnicah (izdelki tovarne »Pionir« iz Zemuna).

Razstavljali niso na letošnji prireditvi dosegli rekordnih zaključkov prejšnjega leta, vendar so zaključki na splošno bili dobri in rezultat realni. Po zaključkih je na prvem mestu tekstilna industrija (za 9 milijard 375 milijonov dinarjev), za njo sta se postavila kovinska industrija in s ročarjenja (6 milijard 750 milijonov) ter elektro in radio industrija (5 milijard 112 milijonov 300.000 dinarjev). Skupno poslovanje je doseglo 25 milijard 18 milijonov 970.000 dinarjev. Zaključki so bili torej manj v prvi vrsti zaradi otonosti, ker je mnogo velikih podjetij prejšnje leto zaključilo pogodbe za do-savo svojih izdelkov za leto, pa tudi za dve leti naprej; zato so se letos pojavila na sejnu bolj iz propagandnih razlogov, ali pa sploh niso prišla — na 7.664 kv. kilometrov — ki bi jih Sovjetska zveza izkoriščala 30 let. Vse vrelce, ki bi jih odkrili še 8 let po sklenitvi mirovne pogodbe, bi Sovjetska zveza lahko izkoriščala 25 let.) Petrolejska ležišča v Avstriji cenijo na 30 milijonov ton.

Dan pred 1. majem je sovjetska uprava v Avstriji odpravila vse omejitve glede prometa med comeni. Tudi iz Zahodne Nemčije lahko zdaj prihajajo potniki v ceno, ki je bila doslej pod sovjetsko zasedbo.

NOVA LETALA NA PROGAM JUGOSLAVIJA - NEMCIJA. Jugoslovanska letalska družba »JAT« bo na progh Frankfurt - Dunaj - Beograd in München - Dunaj - Beograd za enja-

NOVA LETALA NA PROGAM JUGOSLAVIJA - NEMCIJA

Jugoslovanska letalska družba »JAT« bo na progh Frankfurt - Dunaj - Beograd in München - Dunaj - Beograd za enja-

nje modre galice, zalivanje, branjanje setev, izkopavanje brazd, jarkov in krompirja, ter za prevoz blaga. Motor te freze se tudi lahko spoji s sesalno (pumpo), s sredrom za vrtnje in lo-bočino, z vtičom ali navojem za dviganje bremen in slednjič se tak motor lahko uporablja kakor konina sila za kakršne koli druge orodne stroje.

Iz vsega tega je razvidno, da se da opazni motor izkoristiti ne samo za najrazličnejša poljska dela, temveč za razna dela domače obrti in male industrije, kar je posebno važno za zimsko sezono, ko zemlja počiva in za brezposelne industrijske delavce. Za naše razmere, ko se morajo drobni posestniki preživljati z delom v tovarnah, bi bil tak stroj prava rešitev iz težke gospodarske krize, ker bi omogočil intenzivno izkoriščanje njihovih majhnih zemljiških posestev.

Vprašanje poljske mehanizacije je po našem mnenju naša najnujnejša gospodarska zadeva. Kar je do zdaj v tej zadevi napravila zasebna podjetja je skoraj brezpomembno in ako bomo čakali nanjo, ne bomo utegnili rešiti niti naše zemlje niti našega obstanka na tržskem ozemlju. Za to je potrebna organizirana in hitra akcija. Predvsem bi se morale za to resno pozanimati naše kmetijske občine, ki naj bi v ta namen ustanovile posebne odbore, sestavljene iz naprednih kmetov in mehanikov, ki bi morali vsa zadevna vprašanja pro-učevati in reševati.

- od -

la s poletnim urnikom dosedanja letala »DC3« z novimi »Convair 340«. Omenjene proge imajo zveze s programi Carigrad

PO SVETU

ITALIJANSKA REPUBLIKA IMA NOVEGA PREDSEDNIKA. Poslanci in senatorji v Rimu so po napetih glasovanjih končno izbrali za novega predsednika Italijanske republike Giovannija Gronchija, in sicer z veliko večino 658 glasov. Neki francoski list poroča iz Rima, da je nekdo izmed slug takoj potem, ko je bil proglašen izid glasovanja, prinesel predsedniku vlade Scelbi čašo rumca. To so častni-karji razlagali tako, da je bil pred-sednik Scelba, ki ga je izid glasova-nja živo zadel, potreben okrepčila. Pravijo, da je Scelba še med zadnji-mi posvetovanji med kandidiranih de-mokratov nasprotoval kandidiranju G. Gronchija, ker je ta pristal levo stru-je v stranki. Tega ni Gronchi kot dol-goletni predsednik poslanske zbornice nikdar prikrival. Scelba in sedanjí tajnik demokratske stranke Fanfa-ni sta pristala srede in sta delala za to, da bi bil izvoljen sen. Merza-gora. Gronchi se je zavzemal za zblizanje s socialisti, in sicer tudi z Nemčijevimi socialisti, ki zdaj sodelu-jejo s Togliattijevimi komunisti. Tež-jejo so odgovorili na vprašanje, ali bo do tega sodelovanja res prišlo. V tem primeru bi se socialisti morali ločiti od komunistov. Ko te dni prevzame Gronchi iz Einadujev rok krmilo države v svoje roke, bo morala vlada v smislu ustave odstopiti. Kdo bo sestavil novo vlado, je pač težko napove-dati. Splošno prevladuje mnenje, da utegne sprememba na najvišjem me-stu vplivati tudi na italijansko zuma-njo politiko v smislu, da se bodo od-nosi z Ameriko ohladiš, ki ni Gron-chi brezpozogen pristavil vojaške nas-lojive na ZDA. Poročajo, da je Scelba tudi iz tega razloga nasprotoval Gron-chiju. Za Gronchija so glasovali tudi komunisti, izid glasovanja pa je od-ločilo levo krilo krščanske demokra-cije, ki je glasovalo za Gronchija pro-ti navodilom vodstva stranke. Togliat-ti je bil odločen nasprotnik ponovni izvolitvi Einaduja.

VAŽNI SKLEPI V BANDUNGU. Sedemdesetna konferenca 29 azijsko-afriških držav v Bandungu na Javi se je zaključila z važnimi sklepi. Med temi je najvažnejši 10 načel za ohranitev miru in pospeševanju sode-lovanja. Ta načela so: spoštovanje človeških pravic in listine Zdru-ženih narodov; spoštovanje suverenosti in nedotakljivosti ozemlja vseh narodov; priznanje enakopravnosti vseh plemen in držav; nevmešavanje v notranje zadeve drugih držav; spoštovanje pravice vsake države, da se v smislu listine Združenih narodov brani; prepovedanje sodelovanja pri skupni obrambi, ko gre za koristi ve-likih držav; ne sme se izvajati pritisk na druge države; mednarodni spor naj se rešijo politično; pospeševati i- treba vzajemno sodelovanje in izpol-njevati mednarodne obveze. Na kon-ferenci je zunanji minister Kitajsk-Ču Enlaj ponudil Ameriki in Angliji spravo in sporazum o Formozu.

SPORAZUM O TUNIZIJI. Prizade-vanje predsednika francoske vlade Edgara Faura, da bi prišlo do spo-razuma s tunizijemskim prebivalstvom, je uspelo. V Parizu je bil podpisan sporazum med Francijo in voditeljem tunizijjskih nacionalistov Burgibo, ki daje Tuniziji notranjo samoupravo skoraj brez omejitev.

UDAREK FRANCOSKI POLITIKI V VIETNAMU. Revolucionarni komite v Sajgonu, prestolnici Južnega Viet-nama, je prisilil cesarja Bao Daja, da je odstopil. Dosedanjemu predsedniku vlade Ngo Dinh Diemu je poveril na-logo, ki naj zahteva popolno neodvis-nost. To pomeni udarec francoski po-litiki v Vietnamu. Francozi obtožuje jo Američane, da niso podprli njihove politike. Značilno je, da so v Bandun-gu azijski narodi pozvali Francijo, naj proglasi neodvisnost Tunizije, Al-žira in Maroka. Nova Diemova vlada bo nastopila proti verskim ločnam ki so se z orožjem uprle prejšnji vla-di in pričele napadati tudi Sajgon.

BIVŠI PREDSEDNIK FRANCOSKE REPUBLIKE Vincent Auriol je bil z dni na obisku Beogradu. Pristvoval je tudi prvomajski paradi. Obiskal je tudi institut za nuklearne (atomske) znanosti v Vinči.

PODPREDSEDNIK ZVEZNEGA IZ-VRSNEGA SVETA Edvard Kardelj in predsednik zvezne komisije za nukle-arno energijo Aleksander Rankovič sta obiskala fizikalni inštitut v Ljubljani, ki si ga je ogledal tudi general Ivan Gošnjak, državni sekretar (mi-nister) za narodno obrambo. Vsi so se posebno zanimali za odelek, ki se bavi z raziskovanjem atomske bombe.

KDAJ BODO PRIČELI IZVAJATI POSEBEN STATUT? Na vprašanje, kdaj bo imenovano italijansko-jugoslo-vanski odbor za izvajanje posebnega statuta na Trškem, je predstavnik jugoslovanskega zunanjega ministrstva odgovoril, da je bil pravilnik o delo-vanju tega odbora že podpisan; odo-briti ga morata še obe vladi. Nato bo ustanovljen odbor. Trški Slovenci nestrno čakajo, da bi se sta-tut že pričel izvajati.

PREDSEDNIK BURMSKE VLADE U NU obišče Jugoslavijo še ta mesec. Čas obiska predsednika indijske vla-de Nehruja se ne bi določeno v Beo-grad pojde menda tudi predsednik e-giptovske vlade Naser. V Beograd je prispel predsednik turške vlade Men-deres.

NOTRANJA NAPETOST. V Imol so odstavili 3 uradnike iz Urada z- delo iz odseka za nameščanje delov-ni-sile, ker so simpatizirali z levčarskim-sindikati. Ob prihodu novih uradni-kov je pred Uradom za delo demon-striralo več sto žensk in napadalo več uradnikov. Policija je aretirala 14 de-monstrantov.

ZATISJE PO EKSPLOZIJAH 14. A-TOMSKE BOMBE. Ameriški vojaški iz-vedenec Hanson W. Baldwin je izjavil, da je zdaj na vrsti 14. eksplozija atom-ske bombe v puščavi Nevada. To bo zadnji poskus v tej vrsti. Verjetno ne bo ameriška vojska daleč izvršila več nobenega novega poskusa.

MEDNARODNA TRGOVINA

Tržaški lesni trg

Tržaški lesni trgovci se zanimaj- zlasti za razvoj lesnega trga v Avstri-ji, od koder prihaja v Trst največ le-sa. Zato jih je vznemirila vest, da j- Zvezni svet za gospodarstvo z lesom dne 20. aprila ustavi nadaljnje izda- janje licenc za izvoz jelovine na ita-lijanski trg, ker je bil mesečni kon-tingent 150.000 kub. metrov že prek- račen. Ustavitev izdajanja izvoznih- licenc bi morala veljati do 31. maja- šele ta dan bi se pričela izvajati nov-italijansko-avstrijska trgovinska po- godba, po kateri bodo odpravljene r-vozne licence za les, kakor so bile z- za Zahodno Nemčijo. Omenjeni ukrep- je povzročil tudi v Avstriji, zlasti n- Koroskem takšno zmešnjavo, da ga j- končno svet za gospodarstvo z lesom- prekal. Položaj bo torej ostal neja- sen, dokler se končno ne izdela novi- sporazum v Rimu, sicer so bila p- gajanja v Rimu prekinjena.

Trst prejema skromna naročila- Bliznjega vzhoda, ker se cene levant- skih trgovcem zdijo previsoke. P- mnenju tržaških trgovcev so tudi j- goslovanske cene visoke. Jugoslavij- ponuja tombante 0-III po 31-32.000 l- kub. meter franco Sežana. Vse kaže- da ni mnogo jugoslovanskega lesa n- razpolago.

Avstrijski les gre po 27.000 lir fran- co vagon Trbiž neocarinjeno, tobar- te 0-III in po 23.000-24.000 lir kub- meter vrste III-IV. Vrsta III se pro- daja po 24.500-25.000 lir.

Ceskoslovaška še vedno ni na trgu- Med ČSR in Egiptom se vršijo ope- racije na podlagi kompenzacije. Z- zadnjem času se pojavlja pomanjka- vstj jugoslovanskega trdega lesa. Z- parjeno obrobilo bukovino zahteva- jo Jugoslovani 50.000-51.000 lir ku- b. meter franco Sežana.

Italija in tujina

ITALIJANSKO-AVSTRIJSKA TRGO- VINSKA POGAJANJA ODOZNEVA.

Avstrijska trgovinska delegacija, ki- se je v Rimu pogajala za obnovo trgo- vinskega sporazuma, je po 12 dneh od- potovala. Ne da bi bil dosežen spo- razum. Med pogajanja so nastale nep- ramljive težave. Računajo, da se bodo obnovila pred koncem maja.

Italijanska trgovinska bilanca je bi- la v lanskem letu, kakor v prejšnjih, nasproti Avstriji pasivna. V prvih 10- mesecih je Avstrija izvozila v Italijo za 2.060 milijonov šilingov blaga (v- vsem letu 1953 2157 mil.), uvozila iz- iz Italije za 1013 mil. šilingov blaga (v- vsem letu 1953 970 mil.). Avstrijski iz-voz v Italijo v prvih 9 mesecih lanske- ga leta je znašal 17,8% vsega avstrij- skega izvoza; avstrijski uvoz iz Italije- pa je dosegel 8,8% vsega avstrijskega- uvoza.

V drugi polovici maja bodo na Duna- ju italijansko-avstrijski gospodarski- sestanki, ki jih je organizirala Avstrijska

gospodarska zbornica s sodelovanjem- italijansko-avstrijskega gospodarskega- inštituta. Sodelovali bodo predstavniki- italijanskih in avstrijskih podjetij.

TRGOVINSKA IZMENJAVI MED- ITALIJO IN ZAH. NEMCIJO

V letu 1953 je italijanski izvoz v Zah- Nemčijo dosegel 842,7 milijonov nem- škkih mark (743,7 mil. v letu 1953), do- čim je Nemčija izvozila v Italijo blaga- v vrednosti 1.335,7 milijonov DM (1.231- mil. v letu 1953). Italijanski izvoz v- Nemčijo se je povečal za 13%, nemški- pa v Italijo za 8%. Vendar je italijan- ski delež na vsem nemškem uvozu pa- del od 4,6% v letu 1953 na 4,4% v letu- 1954; delež na nemškem izvozu pa od- 6,6% v letu 1953 na 6% v letu 1954. Iz- tega je razvidno, da se trgovinska izme- njava med Italijo in Nemčijo ni mogla- meriti z razmahom izmenjave med dru- gimi državami in Zahodno Nemčijo.

Trgovinska bilanca se je zaključila- s 493 milijona nemških mark primanj- kljaja za Italijo. Ta primanjkljaj je pri- bližno enak primanjkljaju iz leta 1953, ki je znašal 487,6 mil. v letu 1953 je- Italija plačala s svojim izvozom 60%- vrednosti nakupov v Nemčiji, dočim se- je v letu 1954 ta procent dvignil na- 63%.

ALI BO ITALIJA KUPILA- NEMSKI RUDNIK?

Glede vesti, da bodo italijanske dr- žavne železnice kupile nemški rudnik- »Konstantin Veliki«, ki je lastnina- Kruppa, poročajo zdaj iz Esena, da je- vsa zadeva obšla. Po vesteh iz nem- škega izvoza ni švicarski finančni trst- (iz Vaduza v Liechtensteinu), ki pred- stavlja koristi italijanskim državnim ž- leznici, izposloval pri švicarskih ban- kah potrebne jamstva za izvršitev- transakcije. Lastnik večine delnic pre- mogovnika je Friedrich Krupp. Ta je- dejal, da je prodaja večine delnic ru- dniku upravi italijanskim državnim ž- leznici nenadoma nalezla na težave. I- talijanske železnice niso do 18. aprila- plačale vso, ki je bila določena. Nem- škí delničarji se zdaj lahko umaknejo- iz krogov, ki so blizu rimske vlade, poročajo, da je dokončna izvršitev po- sode izostala, kar ni doslej italijan- ska vlada dala svojega pristanka. V- začetku je bil ministrski svet naklonjen- izvršitvi pogodbe, pozneje pa je nastal- spor med gospodarskimi in finančnimi- ministri. S tem pa se ni rečeno, da je- akcija za nakup nemškega premo- govnika propadla. V Rimu upajo, da se- bo dala končno izvršiti toliko prej, ker- je nanjo pristala tudi vlada Zahodnonem- ške republike.

PRASICA PLOPLA V- ZAHODNI NEMCIJI

Pri popisu v začetku marca so v de- želi Baden-Württemberg našli 1,43 mi- lijona prašičev, se pravi 24,1% več kot- v istem času lanskega leta in 30% več- kot pred vojno. Tudi v ostalih deželah- Zahodne Nemčije se je število prašič- jih glav zvišalo za 18,3%. Število no- sečih svinj v deželi Baden-Württemberg- znaša 69.600, se pravi 16% več kakor- lani. Na nemškem trgu bo torej vedno- več domačega svinjskega mesa.

PUTNIKOVA POTOVANJA V TU- JINO. V letošnji turistični sezoni or- ganizira »Putnik«

Putnik« več potovanj z avtobu- si in po železnici ter z ladnjami v tu- jino. Na programu je zlasti mnogo po- tovanj v Italijo. Izleti na ladjah bodo v- Turčijo, na Bliznji vzhod, Severno A- friko, Severno Evropo, na Daljni vzhod- v London, in Izrael.

POGOVARJAL. Morda so pretiravali in so- v zanosu ustvarjajali preokoli me- jo domišljije, toda kdo ve, če ne bo- prav ti predli zadnji upravitel- cev planeta, ki je bil še skoro do- skrajnosti izčrpan.

Misljam, da je izjava generala Mar- shalla bila več kot utemeljena, ko j- po končani vojni izjavil, da bi se- druga svetovna vojna slabo končala- ako zasebnikom ne bi bili pristopni- proizvodi iz predelov ob reki Ama- zonki.

Ko smo kasneje v dobi dveh let več- krat pristali v Santosu, smo naložili- na »Genovca« tudi rezan les, ki je bil- pripeljan z Velike diagonale in kdo- ve, če se čez leta ne bomo lahko po- hvallili, da smo z našo malo ladjo bil- med prvimi pionirji tega velikega po- detja.

(Se bo nadaljevalo)

Poleg kavineta tlaka, so me pa v- pristanišču presenetili tudi velike ko- ličine raznoraznih razloženih strojev, na katerih je bilo opaziti napise tvoj- tve iz Združenih držav Amerike. Več kot- ena ura je pretekla, preden sem ob- šel nenadoma razstavo vseh mogočih- vrst tehničnih strojev. Ker se po mo- jem mišljenju ni najpveji turistični- kompleks na svetu ni mogel pohvaliti- s tako veliko količino strojev, se je- v meni začelo vzbujati radovedno- vprašanje, komu in kam so ti name- njeni. Odgovor na to vprašanje mi je- dal mlad ameriški tehnik, ki sem ga- iztaknil v bližnjem baru. Tako sem po- čudnem nabirajoč spoznal novo sliko- Brazilije, ki mi je bila do tedaj še- nepoznana. Vsi ti stroji so bili nam- reč namenjeni na Veliko diagonalo in- preteklo je nekaj ur, preden sem iz- pripovedovanja tehnika in njegovih- prijateljev spoznal to čudno podjetje.

Ko smo se mudili v ekvatorialnih- predelih Brazilije, sem že na kratko- omenil neizčrpne predele območja re- ke Amazonke, katere še posebno v- svojem gornjem teku preliha čez pre- dele neizmerno podzemnega boga- stva. Da bi povežali to območje z ostu- lili deli Brazilije in obenem odprli- pot še omenjenemu pohodu na za- hoda, so brazilski državniki s pomoč- jo ameriškega kapitala zasnovali na- črt Velike diagonale, ki ni nič dru- gega kot niz večjega števila letališč- in naselbin, posejanih na približno- 5000 km dolgi liniji, ki spaja Rio de- Janeiro s Caracasom v Venezueli. Ta- načrt je hkrati do sedaj največji po- znani podvig izpreminjanja tisočih kvadratnih kilometrov džungle v plod- na polja in ga lahko primerjamo sa- mo podvigu osvajanja zahodnih po- ročij Severne Amerike.

Mesto Anapolis predstavlja za sedaj- okoliščno točko, od katere se vsako- leto podaja v notranjost dežele nad- 50.000 Brazilcev. Ker bi gradnjo cest- in ostalih prometnih poti osvajanje- brazilskega Zahoda preveč zamudila, so glavno prometno sredstvo na Ve- liki diagonali zamenjali samo letala. Mesto Goiânia, ki je danes že moder- no naselje, z lepimi palačami in ši- rimi ulicami, je dobesedno še vedno- odrezano od ostalega sveta; oddalje- no je nad 300 kilometrov od najbliž- jega telefonskega aparata. Letalo in- radio predstavlja za meščane tega- po vojni zraslega naselja edino vezo z- ostalimi državljani.

KRUHA BO ZA ENO MILIJARDO- NASELJENCEV

Tako nastajajo na Veliki diagonali- civilizirani otoki, sredi nepregledne- džungle, ki bodo v bodočnosti po- vezani med seboj s cestami in železni- co in kar je najvažnejše, pripravljeno- bo teren za priseljevanje najmanj e- ne milijarde novih naseljenecv, kar- pomeni skoro polovico vsega člove- štva. Takšno je namreč bilo mislje- nje tehnikov, s katerimi sem se o tem

Turizem

»NEMCI NEZAZELENI«. Zveza nem- škkih potovalnih pisarnic je svojim čla- nom priporočila naj v času od 29. apr- ila do 12. maja ne prireajo skupnih iz- letov na Holandsko. Med tem časom- bodo Holandi praznovali 10-letnico o- svoboditve. Lahko bi prišlo do nejubih- incidentov. Lansko leto so 1. maja Ho- landci nalepili na številne nemške av- tobusse, v katerih so se pripeljali nem- škí izletniki na Holandsko, listke z na- pisom: »Nemci nezazeleni!«

PRENOCISC BREZ ZAJTRKA. V- Zahodni Nemčiji se je vgnezdila nava- da, da so v hotelih gostom zaračunali- draže sobe, ako nisi zajtrkoval v ho- telu, kjer so prenočili. Zveza gostinskih- podjetij je obsodila to prakso, češ da- nista prenočitve in zajtrk v nikakršni- zvezi.

POSTELJE ZA TABORENJE. V Ber- linu so nedavno priredili posebno raz- stavo pripomočkov za taborenje (cam- ping). Razstavljena je bila tudi pos- elja za prenočevanje v avtomobilu. Po- stavili so da čez sklopljene avtomobil- ske sedeže. Prostora je na njej za dve- osebi v dolžini 1,90 metra in stane do- 125 nemških mark. Razstavljeno so- bili tudi stoli (sedeži) iz gumija, ki se- napihnejo, s površino 42x62 cm in vi- sokosti 37 cm. Tudi poseben pribor za ku- hanje, ki ga spravijo v torbo (kuhalnik- na špirit itd.), ki tehta skupno 800 gra- mov. Turistične avtomobile z vso opre- mo za taborenje (s posteljami in ku- hinjskimi pripravami) srečaš danes že- po tržaških ulicah.

ŽELEZNISKI VOZOVJI ZA TABOREN- JE. Uprava angleških železnic oddaja- v najem železniške vozove, ki jih po- stavljajo na 100 različnih mestih po vsej- Angliji. Vagoni so razdeljeni v razne- oddelke in sicer 3 spalne oddelke za- 6 oseb, v prostorno sobo za bivanje in- popolnoma opremljeno kuhinjo. Vse- potrebščine so na razpolago letoviščarjem- proti tedenski najemini, ki znaša od- 10,212 do 17,760 lir.

ZA UVEDBO TURISTICNEGA DO- LARJA V FRANCIJO. Po ameriških li- stih se je pojavila propaganda proti tu- rističnemu potovanju v Francijo, češ- da so cene v Franciji previsoke. Ker- menjujejo francoske banke dolar po- nizkem tečaju. Turisti zgubi zaradi tak- šne zamenjave okoli 30 frankov pri do- laru. Dolar mu manjšajo po 350 fran- koskih frankov. Francoska gostinska- podjetja predlagajo zdaj, naj se uvede- tako imenovani turistični dolar, ki ga- lahko turisti menjajo po resničnem- tečaju.

PUTNIKOVA POTOVANJA V TU- JINO. V letošnji turistični sezoni or- ganizira »Putnik«

Putnik« več potovanj z avtobu- si in po železnici ter z ladnjami v tu- jino. Na programu je zlasti mnogo po- tovanj v Italijo. Izleti na ladjah bodo v- Turčijo, na Bliznji vzhod, Severno A- friko, Severno Evropo, na Daljni vzhod- v London, in Izrael.

POGOVARJAL. Morda so pretiravali in so- v zanosu ustvarjajali preokoli me- jo domišljije, toda kdo ve, če ne bo- prav ti predli zadnji upravitel- cev planeta, ki je bil še skoro do- skrajnosti izčrpan.

Misljam, da je izjava generala Mar- shalla bila več kot utemeljena, ko j- po končani vojni izjavil, da bi se- druga svetovna vojna slabo končala- ako zasebnikom ne bi bili pristopni- proizvodi iz predelov ob reki Ama- zonki.

Ko smo kasneje v dobi dveh let več- krat pristali v Santosu, smo naložili- na »Genovca« tudi rezan les, ki je bil- pripeljan z Velike diagonale in kdo- ve, če se čez leta ne bomo lahko po- hvallili, da smo z našo malo ladjo bil- med prvimi pionirji tega velikega po- detja.

(Se bo nadaljevalo)

Centroturist

PUTNIČKA AGENCIJA

ZAGREB - JUGOSLAVIJA

PRAŠKA ULICA 5

Telefon 24-479

Telegrami

CENTROTURIST ZAGREB

organizuje: kolektivne i pojedinačne ture za strane tui- ste v Jugoslaviju i u njenoj unutrašnjosti, ekskurzije i kružna putovanja sa svim prevoznim sredstvima;

rezervise: sobe u hotelima svih vrsta i u turističkim do- movima, spavače vagon, kabine na ladjama itd.;

nabavlja: železničke, avionske i brodske putne karte, ulaz- nice za sajmove, pozorišta itd.;

prima: vouchere za hotele i turističke domove u Jugo- slaviji;

održava: svoja vlasitišta predstavništva u svim važnim gra- dovima i najvećim mestima u Jugoslaviji;

zastupa: sve važnije strane putne agencije.

organizira: viaggi indipendenti o con guida per turisti stra- nieri per la Jugoslavia ed attraverso il Paese, escursi- oni e gite con qualsiasi mezzo di trasporto;

riserva: camere in alberghi di qualsiasi ordine ed agevo- la pratiche inerenti i vari servizi turistici, trasporto i a mezzo ferrovie, aerei e navi, vagoni letto, cabine su- navi, biglietti per fiere, teatri ecc.;

accetta: vouchers per alberghi e servizi turistici in Jugo- slavija;

da: informazioni su alberghi e tutti i servizi turistici;

ha proprie rappresentanze in tutte le città importanti e in tutti i centri turistici della Jugoslavia;

rappresenta: le più importanti agenzie di viaggi straniere.

organizira: conducted and independent tours for foreign tourists to and across Yugoslavia, excursions and round-trips by all means of transportation;

carries out: bookings and reservation of any kind of hotel and tourist services, transportation by rail, air and steam, sleeping cars, cabin berths, tickets for fairs, theatres etc.;

accepts: vouchers for hotel - and tourist services in Yu- goslavia;

gives: information about hotels and all tourist services;

keeps: its own representatives in all important towns and resorts in Yugoslavia;

represents: the most important foreign travel agencies.

DENAR

DENARNI OBTOK V ITALIJI- ZMANJSAN. Dne 31. marca je denar- ni obtok v Italijo znašal 1433 milijard- 948.904.000 lir ter je bil za 1 m. lardo- 510.771.000 lir manjši kakor 28. februa- rja 1953. Zmanjšanje je bilo manjše, ka- lor nastopa navadno v tem času. Lan- sko leto je znašalo 6 milijard 320.537.750- lir.

TEČAJ DINARJA. Na rednem se- stanku 26. aprila je dinar v Ljubljani- kvotiral v tujih valutah: 1 ameriški do- lar 3.507 dinarjev; funt sterling (v Za- grebu) 22. aprila 9.706; 100 zahodno- nemških mark 102.000, 100 lir 495 di- narjev, 100 holandskih florintov 80.000- dinarjev.

EGIPTOVSKI FUNT NE BO RAZ- VREDNOTEN. V zadnjem času se je- razširila govorica, da namerava egi- ptovska vlada razvrednotiti funt. Na ti- skovni konferenci je finančni minist- ter odločno zanikal. Sedanjí gospodars- ki položaj v Egiptu ne daje za to ni- kakšnega povoda. Egipt mora uvažati- stroje in opremo, da bi izvršil svoj go- spodarski načrt. Potrebno je sodelova- nje med javnim in zasebnim kapita- lom. Razvrednotenje bi stroške za iz- vedbo programa povečalo.

TUJE VALUTE V ZAHODNI NEM- CIJI. Nemška narodna banka obraču- nava devize po naslednjih uradnih te- čajih: egiptovski funt 12,05 DM G (Geld je denar), 12,07 DM B (Brief je- pismo); 100 italijanskih lir 0,671 DM G; 0,673 DM B; 100 jugoslovanskih dinar-jev 1,398 DM G; 1,402 DM B; 100 av- strijskih šilingov 16,135 DM G, 16,175 DM B; 100 portugalskih eskudov 14,59 DM G, 63 DM B; 100 grških drahem- 14,00 DM G.

Obmejna izmenjava na Goriškem

Z okrožnico št. A/107841 z dne 8- aprila je italijansko ministrtvo za zu- nanjo trgovino objavilo izvršilne pre- pise h goriškemu regionalnemu trgo- vinskemu sporazumu z Jugoslavijo z- dne 31. marca t. l. V zvezi s tem pri- našamo predvsem seznam ustreznih- kontingentov.

Kontingenti jugoslovanskega izvoze- ga blaga. (Seznam A - vrednost letnega- kontingenta je označena v oklepaju v- milijonih lir). - Sadje, zelenjava in če- bula (19), sadna pulpa, sadni sokovi in- suho sadje (10), sveže žito in stročji- izdelki, zelje, suhi fižol in krompir (15),- sveže in suhe gobe (10), semena ajde,- riži, ječmena, ovsu in razna druga se- mena (6), mleko in mlečni proizvodi- (30), perutnina (15), ustrleljena divjači- na (3), konji za vprego in za zokol- (30), govedina (20), svinjina in bravi- na (20), prekajeno meso (5), govedo,- prašiči in ovce za zakol (30), raki (5),- sliovinka (5), jajca (25), krma in slama- (20), radenska slatina (5), žagan les i- glavcev (85), žagan les bukve in dru- gih listavcev (85), drva za kurjavo (80),- tramovi (10), surove frize (9), bukovi- in hrastovi parketi (6), lesno žaganje- (4), les za brodogradnjo (5), vezane- plošče (5), okrajki (žaganje) (6), fur- nirji vodoravnega in krožnega rezanja- (30), kolji za trte (10), lesno oglje (30),- svojstveni proizvodi izvoznega področ- ja iz lesa (18), soljena črva (5), zdra- vine rastline (5), železne plošče (15),- oprečni proizvodi (20), cement (20), kra- ški kamen (8), plošče iz obdelanega- marmora (2), žgano apno (5), glina- (8), pesek za toplotnice (10), drugo bla- go (200).

Kontingenti italijanskega izvoznega- blaga. (Seznam B): Kislo sadje, drugo- sadje in zelenjava (10), sadna pulpa,- vadni sokovi, suho sadje (10), riž (30),- razna semena, trne sadike-kolči in ko- renjaki (20), oljčno in semensko olje,- riš, maščobe in testenine (90), razni- drogerijski proizvodi (10), žveplo (10),- umetna gnojila, antikriptogamna sred- stva in sredstva proti mrčesu (15), far- macevtske specialitete in razna zdravi- lila (30), preja in tkanine naravnih, u-

metnih in mešanih vlaklen (100), obla- čila in predmeti vsakdanje rabe (10),- klobučevina za tehnično rabo (5), pne- vmatike in zračnice (40), električni in- elektrotehnični material, električni mo- torji in stroji in njih nadomestni deli- ter radijski aparati in njih nadomestni- deli (60), material za hidravliče, hi- gienske in zdravstvene naprave (30),- motokotli, motokosilnice, ciklomotorji,- bicikli in njih nadomestni deli (15), na- domestni deli za avtomobile, za druge- stroje in razne aparate (150), posred- ski stroji, opreme in vozila in ustrezni- nadomestni deli (45), orodni stroji, me- hanično orodje in njih nadomestni deli- (10), šivalni stroji (3), oddelkna za- popravila avtomobilov, drugih strojev- in aparatov (20), razno blago (200).

Krajevno se izvršijo s posredovanjem- raztega na italijanski strani na celot- ro gorško pokrajino, v videm ki pokra- jini pa na občine Cedad, Podbonose- (Pulfero), San Giovanni al Natosone- (San Pietro al Natosone), Srednje- (Sregna), Torjan (Torreano), Grmek- (Grignacco), Dreka (Drenčina), St. Le- panto (Corno di Rosazzo), Canebola (z- omejitvijo na frakcijo Foja), Tarcent- (Brdo Lusevera), Neme (Nimis), Taj- pana, Naborjet-Ovčevje (Malborgheto- Valbruna), Trbiž, Chiussaforte in Re- zija; na jugoslov

